

Årsrapport fra programsensor

Torbjørn Nordgård,
F&U-leder Lingit AS,
Professor II, Profesjonshøyskolen, Universitetet i Nordland

Oppnevnt for perioden 2013 - 2015.

Foreliggende rapport gjelder perioden studieåret 2013-2014.

Innhold:

1	Bakgrunn.	1
2	Kvalitetssikringsrammeverket.	2
3	Struktur og innhold i programmene.	2
4	Studiemål.	3
5	Vurderingsformer.	4
6	Evalueringsgjennomføring.	4
7	Ressurser.	5
8	Programstyret.	5
9	Andre forhold.	5
10	Oppsummering.	5

1 Bakgrunn.

Foreliggende rapport dekker første år i programsensorperioden. Følgende studieprogram omfattes av denne rapporten:

- *Bachelorprogram i språkvitenskap (med spesialisering i almen lingvistikk og datalingvistikk og språkteknologi*
- *Masterprogram i almen lingvistikk*
- *Masterprogram i datalingvistikk og språkteknologi*

Rapporten bygger på tilsendte dokumenter, nettsidene til instituttet og møter med henholdsvis programstyret og studenter 13. mars 2014. Denne førsteårsrapporten skal i følge mandatet ta for seg *struktur, rammer og målsettinger*. Mer presist er oppdraget definert slik:

Institutt og programsensor er enige om at arbeidet skal skje i tråd med UiB si «Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia (http://www.uib.no/ua/dokumenter/studiekvalitetlksvalisering_2010_NOR.pdt). I 2013-2014 skal programsensor drøfte og vurdere programmene som system (dvs. struktur, rammer og mål), og i 2014-2015 særlig sjå på gjennomføringa, dvs. korleis studia vert gjennomførte i praksis (undervisning, evaluering, kvalitetssikring).

For ordens skyld, lenken som det vises til, eksisterer ikke. Derfor har jeg lagt til grunn

http://www.uib.no/filearchive/kvalitetshandboka_2013.pdf, som det refereres til ved UiBs nettside om studiekvalitet (<http://www.uib.no/studiekvalitet>).

Det er flere studieprogram som skal evalueres. Jeg har derfor valgt å strukturere rapporten i overgrepene temaer som er relevante for alle tre studieprogrammene. Jeg går inn på de enkelte studieprogrammene i den grad det er behov for det.

2 Kvalitetssikringsrammeverket.

Formålet med studiekvalitetsbestrebelsene er naturlig nok å sikre kvalitet i utdanningen. Kvalitet har ingen presis definisjon i denne konteksten, men det er verdt å vise til NOKUTs presiseringer; (...) *kvalitet slik den framtrer for studentene, slik den tilfredsstillende anerkjente faglige mål, og slik den gir utdanningene samfunnsmessig relevans i vid forstand*, og ikke minst institusjonenes løpende kvalitetssikringsarbeid.

UiBs rammeverk for studiekvalitet spesifiserer på overordnet nivå nettopp hvordan universitetets ulike studieprogrammer skal underkastes et løpende kvalitetssikringsarbeid. Dette forstår jeg som det mest sentrale formålet med kvalitetssikringsarbeidet. Det viktigste er at utdanningene skal være forskningsbaserte, forstått som at det er aktive forskere som står for undervisningen. Videre er det lagt vekt på læringsmiljø og opplegg for sikring av kvalitet i den undervisningen som gis. Evalueringsstruktur og evalueringsprosedyrer er beskrevet nokså detaljert, og det er også eksplisitt retningslinjer for programsensorer. Man etterspør spesielt programsensors oppfatninger av pensum, studieopplegg og undervisning, vurderingsordninger og eventuelle andre spesielle forhold ved studieprogrammet som det kan være viktig å se nærmere på.

3 Struktur og innhold i programmene.

Bachelorprogrammet i språkvitenskap består av et fakultetsdefinert førstesemester med obligatoriske emner, obligatoriske programemner (emner som er felles for bachelorprogrammet i språkvitenskap), valgfrie programemner, valgfrie spesialiseringsemner og frie emner, dvs emner som det ikke er noen spesielle begrensninger på. Førstesemesteret inneholder 30 stp, programemner og spesialiseringsemner utgjør 90 stp, mens de frie emnene rommer de resterende 60 stp i programmet.

Noen emner, som MNF130, DASP252, INFO132, er kun relevante for spesialisering i datalingvistikk og språkteknologi, mens LING121, LING251 kun gjelder spesialiseringen i allmenn lingvistikk. Ellers er emnene felles for studieprogrammet, men innholdet i LING250 varierer mellom spesialiseringsretningene. For spesialisering i allmenn lingvistikk kan 40 stp realiseres som emner fra andre fag etter nærmere avtale med instituttet. De obligatoriske emnene må være med i graden dersom studentene skal fortsette på masterprogrammet i allmenn lingvistikk eller masterprogrammet i datalingvistikk og språkteknologi.

Spesialiseringen innen datalingvistikk og språkteknologi inneholder "eksterne" emner som MNF130 (diskrete strukturer), INFO132 (grunnkurs i programmering) og DIKULT100 (nettbasert kommunikasjon og publisering). Dette er naturlige emner som hører hjemme i et datalingvistikkstudium, spesielt MNF130 og INFO132. Slike emner hjemmehørende ved andre fakulteter kan være problematiske mht timekabal og forventninger om faglige forkunnskaper i realfag, noe både studenter og ansatte gir uttrykk for.

Generelt har bachelorprogrammet mange innføringsemner, noe som er bra for bredden i

faget. Det er derimot få fordypningsemner, og det er lite gunstig for fordypningsmulighetene. Både programstyret og studentene er klar over dette og kunne ønske flere fordypningsmuligheter.

Masterprogrammet i allmenn lingvistikk bygger på bachelor i språkvitenskap med spesialisering i allmenn lingvistikk eller tilsvarende utdanning. Programmet har en standardstruktur der masteroppgaven utgjør 60 stp, mens like mange studiepoeng skal realiseres som hovedfagsemner der noen er obligatoriske mens andre er anbefalte. De obligatoriske emnene kan også tas av studenter som sogner til andre språkfag (20 stp).

Masterprogrammet i datalingvistikk og språkteknologi har omtrent samme struktur som programmet i allmenn lingvistikk, og de obligatoriske emnene er overlappende (datalingvistikk og språkteknologi har også et obligatorisk statistikkemne).

Emneporteføljen i masterprogrammene er ikke omfattende. Men siden emnene er nokså bredt definerte og studentene skriver veiledede semesteroppgaver, bør det i rimelig grad være mulig å tilpasse det faglige innholdet til studentenes ønsker.

Etter mitt syn har både bachelorprogrammet og masterprogrammene en velkomponert faglig struktur med emner som gir studentene innføringer i sentrale fagemner som de bør kjenne til. Men det bør tilføyes at studentene gir uttrykk for at de ønsker flere emner, eksempelvis tilbud om pragmatikk og leksikografi i bachelorprogrammet, og kanskje et oversiktsemne som kommer inn på retninger som ikke dekkes av eksisterende fagtilbud (for eksempel kognitiv lingvistikk). Programstyret bør innlede en dialog med studentene med henblikk på eventuell justering emneporteføljen. Det bør i denne sammenheng bemerkes at dersom ikke ressursituasjonen bedres, vil eventuelle nye emner føre til at eksisterende emner må prioriteres bort, jf. også avsnitt 7.

Emnene varierer fra 5 stp til 15 stp. Både studentene og for så vidt også programstyret påpeker at arbeidsomfanget og undervisningsmengden ikke nødvendigvis kongruerer med uttellingen i studiepoeng. Dette er uheldig, og programstyret bør tilstrebe en studiebelastning og en undervisningsmengde som i større grad samsvarer med uttellingen i studiepoeng.

Utenlandske studenter peker på at NOSP 251 (*Språklig variasjon og endring*) er krevende for dem som ikke har norsk som morsmål, og det uttrykkes frustrasjon over målformskravet som påfører dem betydelig merarbeid dersom målformen avviker fra den de vanligvis holder seg til.

4 Studiemål.

Studiemålene er listet opp i studieplanene for de enkelte programmene. Bachelorprogrammet skal tilføre studentene lingvistisk kunnskap på et nivå som kvalifiserer for videre studier, for eksempel i masterprogrammene som er beskrevet her, eller for arbeid der språklig innsikt er viktig. Dette er forsøkt beskrevet i avsnittet om læringsutbytte, som med fordel kunne vært mer konkretisert.

Masterprogrammet i allmenn lingvistikk skal gi utdypende innsikter i grammatisk og semantisk teori, psykolingvistikk, vitenskapsteori og metode, og det resulterer i kompetanse til å kunne analyse og beskrive naturlige språk på et rimelig avansert nivå.

Masterprogrammet i datalingvistik og språkteknologi skal gi utdypende innsikter i datalingvistiske eller språkteknologiske systemer (som maskinoversettelse, statistisk språkanalyse osv.) samt vitenskapsteori og metode.

Når man sammenligner studiemålene for de to masterprogrammene, er beskrivelsen av datalingvistik og språkteknologi mer konkret, eksemplifiserende og informativ enn den for allmenn lingvistik.

På overordnet nivå er målbeskrivelsene og avgrensningene faglig forsvarlige. Jeg vil likevel anbefale at programstyret forsøker å konkretisere målbeskrivelsene og læringsmålene for bachelorprogrammet og masterprogrammet i allmenn lingvistik slik at de kommer på omtrent samme nivå som for masterprogrammet i datalingvistik og språkteknologi.

I tillegg de overordnede studiemålene har hvert emne beskrivelser av mål, innhold og læringsutbytte. Disse beskrivelsene er gode og informative. Om mulig hadde det vært fint om man kunne legge ut eksempler på pensumlistene som er benyttet tidligere. På den måten kan både potensielle studenter og andre interesserte få et tydeligere inntrykk av hva man kan forvente. Det vil også gjøre det enklere for programsensor å danne seg en oppfatning av pensum i de ulike emnene, jf. avsnitt 2 ovenfor.

5 Vurderingsformer.

Evalueringsformene i bachelorprogrammet er tradisjonelle, dvs utstrakt bruk av skoleeksamen. Enkelte emner har veiledet semesteroppgave, og i noen grad brukes mappeevaluering. Ekstern sensor brukes i noen emner.

Både ansatte og studenter har pekt på at semester- og bacheloroppgaver bør ha en tilhørende muntlig justering.

Mange av studentene ønsker flere innleveringsoppgaver.

Jeg ser egentlig ingen grunn til å endre på det som har blitt etablert praksis i disse studieprogrammene dersom dette er i tråd med vanlig praksis ved institusjonen. Flere innleveringsoppgaver og mer bruk muntlig eksamen er i stor grad et spørsmål om ressurser og/eller prioriteringer.

6 Evalueringsgjennomføring.

Det er etablert en praksis for jevnlig emneevalueringer. Dette oppleves som rimelig bra både av faglærere og studenter. Faglærerne ønsker tilgang til studentenes evalueringer, selv om det kan være vanskelig å bevare anonymitet når undervisningsgruppene er små. Studentene ønsker hyppigere evalueringer.

Jeg vil anbefale at faglærerne får tilgang til studentenes evalueringer, og på bakgrunn av emneevalueringen bør faglærer forfatte en kortfattet rapport før eksamen i emnet. På denne måten kan både programstyret og programsensor få et klarere bilde av hvordan studenter og faglærer har opplevd gjennomføringen av emnet som evalueres. Jeg noterer meg at programstyret selv påpeker at emneevalueringene bør følges bedre opp enn hva tilfellet er i dag.

7 Ressurser.

Det er 5 ansatte i språkvitenskap-seksjonen ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier. Disse har ansvaret for gjennomføringen av tre studieprogrammer. Det vitner om et beundringsverdig engasjement at man makter å gjennomføre programmene med en så beskjeden vitenskapelig stab. Likevel, med så få ansatte er det umulig å for instituttet å kunne tilby alle emnene på studieplanen hvert studieår. En annen konsekvens er nevnt ovenfor; antall undervisningstimer og omfanget av innleveringer må holdes på et lavere nivå enn ønskelig. Omfanget av veiledede semesteroppgaver kan bli betydelig dersom antall studenter øker.

Med såpass begrensede ressurser blir det vanskelig for seksjonen å kunne tilby fordypningsemner på bachelornivå, jf. kommentarer ovenfor. Bruk av timelærere vil ikke bedre på denne situasjonen. Dette er uheldig for progresjonen ikke bare i bachelorprogrammet, men kanskje også for fordypningen til studentene på masterprogrammene.

Det er forsvarlig å drive studieprogrammet med de ressursene som er allokert, men det utvilsomt ønskelig med flere ressurser for at programmene skal kunne tilby flere faglige emner, både i dybde og bredde.

8 Programstyret.

Programstyret hadde sitt første møte i august 2013. Det har hatt jevnlig møter fra den tid og frem til møtet med programsensoren (undertegnede) i mars 2014. Mitt inntrykk er at programstyret fungerer bra.

9 Andre forhold.

Studieprogrammene har en del utenlandske studenter, og det kom frem under møtene med programstyret og studentene at dette kan by på noen utfordringer. At mye av undervisningen må gis på engelsk, oppfattes ikke som spesielt problematisk. Men faglærerne har erfart at de reelle engelskkunnskapene til noen av studentene er svakere enn forsvarlig. Både undervisning og veiledning påvirkes negativt av dette, bl.a. ved at det må settes av mer tid til individuell veiledning og at blir vanskelig å få til problematiserende diskusjoner. Dertil kommer at forutsatt bakgrunnskunnskap hos enkelte utenlandske studenter ikke er på ønsket nivå.

10 Oppsummering.

Denne rapporten har tatt opp spørsmål vedrørende struktur, rammer og mål for studieprogrammene *Bachelorprogram i språkvitenskap (med spesialisering i almen lingvistikk og datalingvistikk og språkteknologi)*, *Masterprogram i almen lingvistikk* og *Masterprogram i datalingvistikk og språkteknologi*. Studieprogrammene drives forsvarlig, men det er påpekt noen forhold som kan forbedres.

Trondhjem, 8. august 2014

Torbjørn Nordgård

Kommentarer i fra programstyret

Sak 2014/13. Programevaluering

Programsensor har oversendt evalueringsrapporten (se separat dokument). Programstyret bes om evt. kommentar og oppfølging av denne rapporten.

Programstyret har flere kommentarer mht. oppfølging av rapporten.

Koenraad har kommentar til side 2. *"Slike emner hjemmehørende ved andre fakulteter kan være problematiske mht timekabal og forventninger om faglige forkunnskaper i realfag, noe både studenter og ansatte gir uttrykk for".* (MNF, INFO, DIKULT)

Slike innlånte emner skaper dessuten problem ved gjennomføringen av programmet dersom emner legges ned eller endres. Mer direkte kontakt med programstyrene for de andre emnene er ønskelig. Trygve skal finne ut hvem som er i programstyret for de eksterne emnene.

Kommentarer fra Koenraad på side 3. *"Det er derimot få fordypningsemner, og det er lite gunstig for fordypningsmulighetene. Både programstyret og studentene er klar over dette og kunne ønske flere fordypningsmuligheter"*

"Etter mitt syn har både bachelorprogrammet og masterprogrammene en velkomponert faglig struktur med emner som gir studentene innføringer i sentrale fagemner som de bør kjenne til. Men det bør tilføyes at studentene gir uttrykk for at de ønsker flere emner, eksempelvis tilbud om pragmatikk og leksikografi i bachelorprogrammet, og kanskje et oversiktsemne som kommer inn på retninger som ikke dekkes av eksisterende fagtilbud (for eksempel kognitiv lingvistikk). Programstyret bør innlede en dialog med studentene med henblikk på eventuell justering emneporteføljen. Det bør i denne sammenheng bemerkes at dersom ikke ressursituasjonen bedres, vil eventuelle nye emner føre til at eksisterende emner må prioriteres bort, jf. også avsnitt 7".

Vår måte å handtere fordypninger er å ha to spesialiseringer. Det er neppe kapasitet for flere fordypningsalternativer innenfor de alternative spesialiseringene. Christina S. påpeker at studentene trenger mer informasjon før de velger en spesialisering. Det kan være ønskelig med en innledende oversikt. Vi kan vurdere om vi kan inkludere mer om pragmatikk og leksikografi (mener man leksikologi?).

Andre kommentarer på side 3: *"Emnene varierer fra 5 stp til 15 stp. Både studentene og for så vidt også programstyret påpeker at arbeidsomfanget og undervisningsmengden ikke nødvendigvis kongruerer med uttellingen i studiepoeng. Dette er uheldig, og programstyret bør tilstrebe en studiebelastning og en undervisningsmengde som i større grad samsvarer med uttellingen i studiepoeng".* Vi bør ta en gjennomgang av studieplanen og vurdere denne uttellingen av studiepoeng, spesielt i bachelorprogrammet.

Kommentarer side 3: *"Dette er forsøkt beskrevet i avsnittet om læringsutbytte, som med fordel kunne vært mer konkretisert."* Læringsutbyttet beskrives med mer konkrete beskrivelser av

hva studentene skal kunne gjøre med kunnskapen.

Kommentarer side 4: *"Om mulig hadde det vært fint om man kunne legge ut eksempler på pensumlister som er benyttet tidligere. På den måten kan både potensielle studenter og andre interesserte få et tydeligere inntrykk av hva man kan forvente"*. Programstyret ser på dette problemet som løst.

Kommentarer side 4: *"Vurderingsformer, utstrakt brukt av skoleeksamen."* Programstyret påpeker at skoleeksamen er lite brukt på 200- og 300-nivå men mener samtidig at det er riktig å bruke skoleeksamen på 100-nivå.

Kommentarer side 4: *"Både ansatte og studenter har pekt på at semester- og bacheloroppgaver bør ha en tilhørende muntlig justering."* Programstyret stiller seg positiv til muntlig justerende vurdering på bachelorsoppgaven. Oversender dette til UUI.

Det er et ønske om å forbedre oppfølgingen av emneevalueringer.

Trygve sjekker opp: Hva gjøres med årsrapporten nå når den er diskutert i programstyret? Hva gjøres formelt i forhold til andre organer? Må det rapporteres til instituttet eller andre, eller er dette en intern sak i programstyret?

Vedtak: De ulike punktene ovenfor følges opp i mer detalj i påfølgende møter og kan gi grunnlag for justeringer av studieplanen og gjennomføring av undervisningen.